NER 1-3

Forsikringsvilkår

NÆRINGSBYGGFORSIKRING

NER1-3 gjeld frå 16.09.2005

INNHALD

Punkt	Side
1. Kven forsikringa gjeld for	2
2. Kvar forsikringa gjeld	2
3. Kva som er forsikra	2
4. Kva skadar som vert dekt	3
5. Sikringskrav Andre personar sine handlingar, forsømingar og endring av risiko	3-5

Punkt	Side
6. Erstatningsutrekning, skadeoppgjer, eigendel og reglar for verdisetting	5-7
7. Naturskade	7
9. Ansvar	8
Vakttelefon ved skade	

Forsikringsavtalen består av:
- Forsikringsbeviset med spesifikasjonar og særvilkår.
- Generelle vilkår.
- Forsikringsavtalelova av 16. juni 1989, så langt denne ikkje er fråveke i vilkåra.
- Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989.

Forsikringsbeviset med spesifikasjonar og særvilkår gjeld føre vilkåra.

1. Kven forsikringa gjeld for

Forsikringa gjeld for

1.1 den som er nemnt i forsikringsbeviset.

1.2 innehavar av tinglyst eigedomsrett, panterett eller annen økonomisk tinglyst rett ved forsikring av fast eigedom.

1.3 innehavar av panterett i lausøyre eller varer, men berre dersom panthavaren har motteke forsikringsattest frå selskapet, jf FAL paragraf 7-1, 3. ledd, som er fråvike.

1.4 annen panthavar eller eigar av ting enn dei som er omtalte ovanfor, men berre dersom forsikringstakaren har forsikringsplikt eller ber risikoen for tingen.

Selskapet kan med bindande verknad for medforsikra endre avtalen eller la han ta slutt.
Ved skadeoppgjer kan selskapet forhandle med forsikringstakaren og utbetale erstatning til ham med bindande verknad for medforsikra med mindre selskapet har fått skriftlig melding om den medforsikra sin interesse etter at skaden skjedde, men før oppgjør finn stad.

1.5 Ved eigarskifte gjeld forsikringa til ny eigar har teikna forsikring, men ikkje lenger enn 14 dagar etter eigarskiftet.

2 Kvar forsikringa gjeld:

2.1 Forsikringa gjeld på stad som er nemnt i forsikringsbeviset (forsikringsstaden).

2.2 Borteforsikring
For ting som midlertidig oppheld seg på annan stad innan Norden og skal til forsikringsstaden, gjeld forsikringa med inntil kr 300000.

2.3 Naturskadeforsikringa gjeld i Noreg.
Sjå eigne vilkår.

3 Kva som er forsikra:

Forsikringa femner om dei gjenstandane og interessene som går fram av forsikringsbeviset.

3.1 Bygningar

I tillegg omfattar bygningen si forsikring

- utvendige elektriske tilførselskablar,
- oljetank, drenskum og septiktank, samt utvendig tilknytta røyr fram til desse og fram til brunn eller hovudleidning, men ikkje slike som hovudsakleg går til maskinar og lausøyre.
- Glas som er montert på sin faste plass med storleik inntil 4 kvadratmeter. Større glas må forsikrast særskilt.

Til bygning vert ikkje rekna maskinar, lausøyre og installasjonar som er monterte for eller er eit ledd i produksjons- eller næringsverksemd eller i drift av offentlege eller private verksemder, med faste eller lause installasjonar slik som maskinfundament av eit kvart slag, alle tilknytta røyr og leidningar, ventilasjonsanlegg for maskiner m.v., og heller ikkje kunstnarleg utsmykking.

3.2 Inkluderte tilleggsytingar

Dei nemnde forsikringssummar i punkta 3.2.1 - 3.2.7 nedanfor gjeld for kvart skadetilfelle. Ved spesiell avtale kan forsikringssummane aukast.

I tillegg til det som er nemnt i Forsikringsbeviset omfattar forsikringa:

3.2.1 riving, rydding og bortkjøring

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdilause restar av skada ting med inntil 20% av forsikringssum for ting på forsikringsstaden, høgast kr 3 000 000.

3.2.2 Lagring og destruksjon av miljøskadelege restar

Meirutgifter, innanfor et tidsrom av 12 månader, til mellombels lagring og destruksjon av miljøskadelege restar av skada ting etter påbod gitt med heimel i lov eller offentleg forskrift, med inntil 20% av premiegrunnlaget, høgast kr 3 000 000.
Unnateke er utgifter ved påbod som styresmaktene hadde heimel til å gje sjølv om skaden ikkje hadde skjedd.

3.2.3 Påbod frå offentlig styresmakt

Meirutgifter til skadeutbetring av bygning forsikra her, avgrensa til kr 3 000 000, når meirutgiftene skuldast endra tekniske krav til bygningen etter krav i lov eller offentleg forskrift, jf pkt 8. Krava må gjelde den skadde del av bygningen og vere ein direkte følgje av skaden.
Selskapet kan krevje at ein søkjer å utnytte dei dispensasjonsutvegar som ligg i Plan- og Bygningslova. Forsikringa omfattar nødvendige meirutgifter :

- til utbetring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
- til grunnundersøkingar og fundamentering ved gjenoppføring av bygning.
- som ikkje direkte vedkjem byggearbeidet, men som er eit grunnlag for at bygningen vert tillaten gjenoppført på same byggetomt.

Unnateke er utgifter ved påbod som styremaktene hadde heimel til å gje sjølv om skaden ikkje hadde skjedd.

3.2.4 prisstigning etter skadedag

Tilkomne meirutgifter på grunn av prisstigning etter skadedag, avgrensa til 20% av erstatninga for kvar skada ting, jf pkt 6.4
.

3.2.5 bygningsmessige forandringar/påkostingar i avtaleperioden, med inntil 10% av bygningen sitt premiegrunnlag. Verdiauken skal meldast til selskapet seinast ved utløp av avtaleperioden.

3.2.6 utvendig vassbasseng o.l.

Utvendig vassbasseng med tilhøyrande leidningar, gjerde og flaggstang, og utgifter ved tilsåing og nyplanting av hageanlegg med til saman inntil kr 30 000.

3.2.7 fyringsolje og lausøyre til eigedomen

Laus tilhøyrsle til eigedomen, samt fyringsolje, med til saman kr 300 000.
Med lausøyre er meint hagereiskap, snøryddingsutstyr, kontorlausøyre til vaktmeister og verktøy o.l.

3.2.8 Ansvarsforsikring
som eigar av den forsikra eigedom. Sjå pkt 9

3.3 **Når det går fram av**
forsikringsbeviset (særskilt forsikringssum) er også fylgjande forsikra:

3.3.1 Tap av husleigeinntekt
i ansvarstida, på grunn av skade, jf pkt. 4, som er skjedd på forsikringsstaden i forsikringstida.
Tap av husleigeinntekt i ansvarstida dersom: tilkomsten eller bruken av forsikringsstaden er fysisk hindra eller vanskeleggjort som følgje av mellombelse skadeførebyggjande tiltak, redningstiltak eller sjølve skaden. Dette gjeld dersom skaden direkte truar eller er utløyst, sjølv om sikra sin eigedom ikkje direkte er råka. Unnateke er tap av husleigeinntekt på grunn av at bruken av forsikringsstaden blir fysisk hindra eller vanskeliggjort som fylgje av tilhøve nemnt i naturskadevilkåret.
Den avtalte ansvarstid går fram av Forsikringsbeviset.

4 Kva skader som vert dekt
Forsikringa omfattar fysiske skadar på ting som skjer i forsikringstida. Utgifter til vedlikehald eller forbetringar er ikkje omfatta.

4.1 Brann
4.1.1 Selskapet svarer for skade ved
- brann, dvs. eld som er komen laus.
- plutseleg nedsoting frå eldstad.
- eksplosjon.

4.1.2 Unnateke er
- skade ved sprengingsarbeid som vert utført på forsikringsstaden.
- skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- skade på transformator, elektrisk maskin, apparat, datautstyr ved eksplosjon i desse.

4.2 Lynnedslag og elektrisk fenomen
4.2.1 Selskapet svarer for skade ved
- direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag er meint at tingen vert direkte treft av lynet og er tydelig merka av lynnedslaget.
- elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen er meint kortslutning, lysboge, overslag og overspenning - også som fylgje av lyn og torever.

4.2.2 Unnateke er elektrisk fenomen på elektrisk maskin, apparat eller leidning med driftsspenning over 1000 V
- transformator
- telefonsentral

sjølv om det oppstår brann i tingen.

4.3 Røyrbrot
4.3.1 Selskapet svarer for brotskade på bygning si leidning for vatn og anna væske, slik som radiator, varmtvassberedar eller - behaldar, oljetank, septiktank, drenskum, fyrkjele o.l..

Aldersfrådrag, sjå pkt 6.7

4.3.2 Unnateke er
- skade på drensleidning.
- skade på takrenne, utvendig nedlaup og taksluk for innvendig nedlaup.
- utgifter til tining av utvendig leidning.
- skade på infiltrasjonsleidning, spreieleidning, spreiegrøft.

4.4 Vatn og anna væske
4.4.1 Selskapet svarer for skade ved

- utstrøyming av vatn eller anna væske frå røyrleidning med tilknytt utstyr ved brot eller lekkasje.
- ved overfløyming frå slikt utstyr.
- vatn som plutselig trenger inn i bygningen frå terrenget eller grunnen når det fører til frittståande vatn over lågaste golv.
- overfløyming eller lekkasje frå akvarium eller vass-seng.
- utstrøyming frå brannslokningsanlegg/apparat

Unnateke er:
- skade i våtrom på golv eller vegg som skal tåle vatn.
- skade ved sopp eller råte.
- skade ved at vatn trenger inn i bygning utanfrå, med mindre det er dekt etter pkt 4.4.1.

4.5 Tjuveri og hærverk
4.5.1 Selskapet svarer for skade ved

- tjuveri frå og hærverk i bygning.

4.5.2 Unnateke er
- skade ved tjuveri når bygningen eller rommet er ope for kundar eller publikum, eller når tjuven i dette tidsromet har late seg låse inne i bygningen, sjølv om tjuveriet har skjedd utanfor opningstida.
- skade ved tjuveri og hærverk som tilsette har gjort seg skuldig i.
- utgifter til utskifting av låsar dersom nøklar/koder har kome på avvegar.

4.6 Snøtyngde, snøpress, ras frå tak
4.6.1 Selskapet svarer for skade ved snøtyngde, snøpress og ras frå eller på tak.

4.7 Andre skadar
4.7.1 Selskapet svarer for skade ved
- Naturulykke. Sjå eigne naturskadevilkår.
- luftfartøy, eller deler av - eller frå luftfartøy, som råkar ting.

4.7.2 Selskapet svarer også for annan skade på bygning enn dei som er nemnde i punkta 4.1 til 4.7.1.

Unnateke er skade
- som består av svinn, svinnsprekker, flekkar, riper, avskalingar o.l.
- ved vatn, snø, sand o.l. som trengjer inn utanfrå, med mindre dette skuldast ein bygningsskade som er erstatningsmessig etter pkt 4.7.2
- som skuldast utilstrekkeleg eller sviktande fundamentering, setningar i bygget, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller anna tæring, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montasje.
- som skuldast kjæledyr, gnagarar, insekt, bakteriar, sopp eller råte.
- ved kondens.
- som rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.

I tillegg gjelder samtlege ansvarsavgrensingar og unntak som er nemnde i punkta 4.1 til 4.7.1 også her om ikkje anna er tydelig nemnt.

4.7 Fellesavgrensingar
Selskapet svarer bare for skadar som skjer i den tid Selskapet sitt ansvar gjeld etter forsikringsavtalen og FAL.

5. Sikringskrav
Endring av risiko, sikringskrav og andre personar si handling med verknad for den sikra.

5.1 Lover og forskrifter gjeve av det offentlege.
5.2 Det som er fastlagt i lov om brannvern med **forskrifter, samt pålegg frå offentleg brannvern.**
5.3 Lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhøyrande forskrifter, samt det som vert pålagt av det stadlege el-tilsyn, skal følgjast.

5.4 Sikring mot brann

5.4.1 Dører og brannlemmar skal haldast lukka. Når det er naudsynt å halde branndører og brannlemmar opne , kan dette tillatast dersom det er montert automatisk slukkingsutstyr kopla til røykdetektor.
Slukkingsreiskap skal vere tilstades på ein godt synleg og tilgjengeleg stad og vera i god stand. Dei skal vere merka med dato for siste kontroll, og kontrollerte minst ein gong for året.

5.4.2 Varmt arbeid
Med varmt arbeid er det meint: Montering, reparasjon og vedlikehaldsarbeid, her medrekna byggjearbeid der det vert nytta open eld, oppvarming eller sveise-, skjere-, lodding og slipeutstyr. Det skal vere nytta instruks for slikt arbeid. Arbeidsstad og dei næraste områda skal til ei kvar tid vere rydda for brennbart materiale. Alt brennbart materiale på og i nærleiken av arbeidsstaden skal vere verna. Brennbare bygningsdelar skal vere ettersett og verna. Opningar i golv, veggar og tak skal vere tetta under arbeida.
Godkjent sløkkingsutstyr, minst 2 stk. 6 kg. Abc-handsløkkjeapparat eller brannslange med diameter 1 tomme påsett vatn fram til strålerøret skal vere plassert lett tilgjengeleg på arbeidsstaden.
Brannvakt skal vere til stades og ha god kontroll medan arbeidet skjer, under pausar og minst ein time etter at arbeidet er avslutta.

Forbod
Det er forbod mot bruk av open flamme på tidligare tekka tak. Dette forbod gjeld likevel ikkje ved legging av lag to ved tolagstekking på område der avstanden til sluk, gesimsar, gjennomføringar, bordkantbeslag og liknande er meir enn 1 meter.

Dette forbodet gjeld heller ikkje ved tekking på takkonstruksjonar som inneheld ubrennbare materialar på område der avstanden til sluk, gesimsar, gjennomføringar, bordkantbeslag og liknande er meir enn 1 meter.

5.5 Sikring mot innbrotstjuveri og hærverk ved innbrot
Om ikkje anna er notert i forsikringsbeviset gjeld etterfylgjande sikringsreglar

”**Sikringsklasse B1”**
Sikringsreglane omfattar samtlege tilkomstdører, vindauge og andre opningar til eigne lokale.
For lokale med offentleg påboden rømingsveg gjeld fylgjande særreglar:
I den tid lokala er bemanna, må samtlege dører i desse rømingsvegane vere ulåste eller kunne opnast innanfrå i samsvar med dei stadlege styresmakter si tilvising. I den tid lokala er ubemanna, må desse vere låst i.h.t forskrift nærmare nemnt under dette punkt.
FG=Forsikringsselskapenes godkjennelsesnevnd.
Oppgåve over FG-godkjendt materiell og utstyr kan ein få ved å ta kontakt med selskapet. Veileidning for gjennomføring av sikringskrava finn ein i ”Handbok i innbrotssikring for næringslivet”, FG-Publikasjon 111.

5.5.1 Dører, portar, luker og liknande opningar
- skal vere låst med ein FG-godkjendt låseeining. I lokale som berre har vindauge minst 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjonar og gjenstandar som gjev innklatringshøve, kan låseeining i dør til lokala ha innvendig knappvridar dersom dør og felt som grenser til dør er utan vindauge, eller glas i vindauge er minst av sikringsglas eller sikra med polykarbonatplate.
- skal ha låseeining som held dør og karm samen dersom karm ikkje har anlegg mot veggstender.
- som er skuvbare skal vere låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
- må aldri ha nøklar ståande i låsen.
- som er tofløya skal sikrast med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarande sikring av det passive dørblad.
- skal vere sikra slik at dei ikkje kan opnast ved demontering av hengslene frå utsida.

5.5.2 Dører, porter, luker og liknande opningar som ikkje vender mot beferda område
- skal vere godkjend etter NS 3170 eller ha same styrke og stivleik som 35 mm kompakt tredør utan vindauge. For kontor gjeld dette berre dør i yttervegg.
- Dersom det er glas eller andre svake felt i dør til butikk, tilhøyrande lager og andre lokale som gjev tilgong til butikken, skal det vere verna alternativt med:
- sikringsglas.
- polykarbonatplate.
- gitter.
- rullesjalusi
- lem.

5.5.3 Vindauge, også vindauge i dør
- Vindauge skal vere lukka og haspa eller låst.
- Glas i vindauge og dører, som er plassert lågare enn 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjonar og gjenstandar som gjev innklatringshøve, skal vere sikra slik at glaset ikkje kan fjernast frå utsida med lett handverkty.

5.5.4 Hengsla vindauge i butikk og lagerlokale som butikken bruker skal vere låst med lås når vindauge er plassert lågare enn 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjonar og gjenstandar som gjev innklatringshøve.

5.5.5 Sikringsutstyr
Der det under beskyttelsesklassene Bl, B2 eller B3 vert kravd sikringsutstyr gjeld følgjande reglar:

1. Sikringsglas
- skal vere typegodkjend av FG eller testa og sertifisert etter NS 3217, motstandsklasse B1 (NS 3215) eller betre.
- skal vere sikra spesielt mot demontering. Det vert vist til: "Anbefalte retningslinjer for montering av sikrings- og brannhemmande ruter". (Glasbransjeforbundet i Norge).
- montert på hengsla eller skyvbar ramme, skal ha ramma låst med FG-godkjend låseeiningar som er kravd for dør.

2. Gitter
- skal vere typegodkjend av FG eller vere laga av stål med minst 8 mm diameter eller av stål med tilsvarande tverrsnitt som er minst 5 mm tjukt og kan ha masker som er inntil 10 x 50 cm, eller stål med minst 5 mm diameter eller av stål med tilsvarande tverrsnitt som er minst 4 mm tjukt og kan ha masker som er inntil 3 x 7 cm.
- som ikkje er fastmontert skal vere låst med FG-godkjend låseeiningar som er kravd for dør.
- skal ha festeanordningar som minst tilsvarar gitteret si styrke, som f. eks 6 mm gjennomgåande boltar med ikkje over 40 cm avstand. Fester skal ikkje kunne verte demontert frå utsida. Rulle-/skyvegitter skal alltid vere festa til fast karm eller bygningskonstruksjon.
- montert på hengsel eller skyvbar ramme, skal ha ramma låst med FG-godkjend låseeiningar som er kravd for dør.

3. Rullesjalusi
- skal vere typegodkjend av FG eller vere laga av stållamellar som er minst 1,2 mm tjukke og heilt tette.
- skal rulle i eigne skinner eller kanaljern, slik at dette

ikkje kan verte demontert i lukka stilling
- skal vere låst med FG-godkjend låseeining som er kravd for dør.
- skal ha festeanordningar som minst tilsvarar rullesjalusien si styrke, som f.eks. 6 mm gjennomgåande boltar med ikkje over 40 cm avstand. Fester skal ikkje kunne demonterast frå utsida. Rullesjalusi skal alltid vere montert til fast karm eller bygningskonstruksjon.

4. Lem
- skal vere av minst 15 mm kryssfinerplate, minst 1,5 mm stålplate eller ha tilsvarande styrke.
- som ikkje er fastmontert skal vere låst med FG-godkjend låseeining som er kravd for dør.
- skal ha festeanordningar som minst tilsvarar lemmen si styrke, som f.eks. 6 mm gjennomgåande boltar med ikkje over 40 cm avstand. Fester skal ikkje kunne verte demontert frå utsida.
- montert på hengsla eller skuvbar ramme, skal ha ramma låst med FG-godkjend låseeining som er kravd for dør.

5. Polykarbonatplate
- skal vere minst 6 mm tjukk.
- skal vere montert på innsida i tillegg til vanleg glas.
- skal ha festeanordningar som minst tilsvarer polykarbonatplatea si styrke, som f.eks. 6 mm gjennomgåande boltar med ikkje over 20 cm avstand. Det må verte nytta store stoppskiver eller langsgåande flatjern.
- fester skal ikkje kunne verte demontert frå utsida.
- montert på hengsla eller skyvbar ramme, skal ha ramma låst med FG-godkjend låseeining som er kravd for dør.

6. Bom
- skal vere av stål og tilfredsstille:
- Utvendig: Tverrsnitt minst 60 x 10 mm eller tilsvarande styrke
- Innvendig: Tverrsnitt minst 50 x 8 mm eller tilsvarande styrke
- skal vere festa slik at det tilsvarar bommen sin styrke. Fester skal ikkje kunne verte demontert frå utsida.
- skal vere låst med FG-godkjend hengelås. Det skal nyttast minimum klasse 2 innvendig og minimum klasse 3 utvendig.
- skal ha hengelåsbeslag av stål på bommen, og beslaget skal ha same styrke og dimensjon som hengelåsbøyelen.
- skal vere slik at beslaget og hengelåsen sin bøyel skal fylle kvarandre.
- utvendig, skal ha hengelåsbeslag som er slik konstruert at det skjermar låsen.

7. Hengelåsbeslag
- skal vere FG-godkjend og ha same klasse som hengelåsen. Dette gjelder klasse 3, 4 og 5.
- skal vere festa til karm eller vegg i samsvar med produsenten sine tilvisingar.
- Fester skal ikkje kunne verte demontert frå utsida

8. Bakkantbeslag

skal vere slik utforma at det saman med hengsler m.m. gir døra same motstandskraft mot oppbryting på hengselsida (bakkant) som på låsesida.

5.6 Sikring mot frostskadar

Bygning skal haldast tiltrekkeleg oppvarma for å unngå frostskadar.

5.7 Sikringskrav ansvar

5.7.1 Tank for oppbevaring av brannfarleg væske og andre kjemikaliar

Fylgjande sikringskrav om regelmessig kontroll av og forsvarleg oppsamlingskum for tankar (her under andre behaldarar) til oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalium gjeld:

5.7.2 Nedgravne tankar

Nedgravne tankar skal kontrollerast jevnleg (korrosjonsangrep skal kontrollerast i reingjort tank og veggtjukt skal målast) og tank inklusive røyrleidningar skal tettingsprøvast med trykkluft eller vakuum:
- Første kontroll skal utførast seinast 15 år etter at tanken var ny, og deretter minst kvart 5. år
- Rekondisjonerte tankar skal kontrollerast første gong seinast 10 år etter rekondisjoneringa, og deretter minst kvart 5. år

Tankar der tjukkelsen på veggar er redusert med 50% eller meir kan ikkje rekondisjonerast. Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte tjukkelser på veggane skal dokumenterast skriftleg. For visse tanktypar kan kontroll alternativt gjennomførast ved slikt system for automatisk lekkasjeovervaking som vist til i Forskrift av 19. mars 1991 nr. 210 om tiltak for å hindre lekkasje frå nedgraven tank for brannfarlig væske klasse A (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern), og Forskrift av 31. januar 1997 nr. 102 om tiltak for å motverke fare for forureining frå nedgravne oljetankar (Statens forureiningstilsyn, Oljevernavdelinga).

5.7.3 Overgrunns oppbevaringstankar

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstankar skal vere sikra med forsvarleg oppsamlingsskum eller anna effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjar i samsvar med Forskrift av 7.desember 1982 nr 1949 om tiltak for å hindre spill eller lekkasje frå stasjonære utandørs overgrunnstankar for oppbevaring av brannfarleg væske (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern).

5.7.4 Standard bransjereglar - generelt

Der det i sikra si bransje er utarbeida standard leveringsreglar med ansvarsregulerande reglar, og desse er i alminneleg bruk, skal reglane nyttast utan tillegg/endringar som medfører utvidingar av sikra sitt ansvar.

5.7.5 Oppdrag for oppdrettsnæringa

Ved leveranse, montering, service eller vedlikehald for oppdrettsnæringa - skal fylgjande kontrakt nyttast utan tillegg/ endringar som medfører utvidingar av sikra sitt ansvar:
Ved leveranse- NL 92
Ved leveranse og montering - NLM 94
Ved service og vedlikehald - NR 84/NU 84

5.7.6 Varmt arbeid

Ved installasjon-, montering-, reparasjon-og vedlikehaldsarbeid der det vert nytta open eld, oppvarming, sveise-, skjere-, lodde-og/eller slipeutstyr, skal arbeidet utførast i samsvar til instruks som er nemnt i pkt. 5.4.2

6. Erstatningsutrekning, skadeoppgjer, eigendel og reglar for verdisetting

FAL6-1 er fråviken. I staden gjeld fylgjande reglar:

6.1 Bygning

6.1.1 Ved gjenoppføring eller reparasjon

1 Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført
- innan landets grenser,
- til same formål,
- innan 5 år,
- av eigar, ektefelle/sambuar eller livsarving, vert erstatninga utrekna etter fylgjande reglar :

Erstatninga vert rekna på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til same - eller vesentlig same - stand som umiddelbart før skaden skjedde, rekna etter prisane på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikkje setjast høgare enn gjenoppføringsprisen før skaden, fråtrekt verdien etter skaden, rekna etter same regel, jf pkt 6.9.1.
Del/komponent som står føre utskifting eller riving, skal erstattast etter sin omsetningsverdi, etter frådrag for kostnadene ved riving/demontering.
Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygningen vert større enn (bygningen) sin omsetningsverdi før skaden, vert det gjort frådrag for den auke som overstig 40% av omsetningsverdien før skaden skjedde.
Ved fastsetjing av bygningen sin omsetningsverdi skal det takast omsyn til moglege endringar i avkastning, plassering og andre forhold. Nødvendige berekningar skal baserast på ein byggepris tilsvarande gjenoppføringsprisen, jf pkt 6.9.1.

2 Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført til anna formål, men elles tilfredstiller krava i pkt 6 1.1 underpkt 1, skal erstatningsberekninga gjennomførast som nemnt i pkt 6 1.1 underpkt 1, med det unntak at frådrag skal gjerast for ei kvar auke i omsetningsverdien.

3 Bygningar som ikkje har nokon omsetningsverdi skal verdsetjast på fylgjande måte:
Bygningen sin omsetningsverdi før skaden skal setjast til (bygningen) sin gjenoppføringspris med frådrag for verdiforringing av bygningskomponentar eller deler av komponentar på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringing, samt for ting som står for utskifting - multiplisert med 0,9.
Ved gjenoppføring til same formål sett ein omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen.
Ved gjenoppføring eller reparasjon til anna formål, men elles tilfredstiller krava i pkt 1, skal auken av omsetningsverdien ut over 10% fråtrekkjast.

6.1.2 Utan gjenoppføring eller reparasjon som nemnt i pkt 6 1.1.

For bygning som ikkje vert reparert/vert gjenoppført som nemnt i pkt 6.1.1, fastsett ein erstatningsgrunnlaget etter pkt 6.1.1, men ikkje høgare enn til reduksjonen i bygningen sin omsetningsverdi som følgje av skaden. Dersom bygningen ikkje kan omsetjast separat, legg ein i staden bygningens bruksverdi til grunn.

6.1.3 Bygning som står føre riving. Mellombels bygning som ikkje vert reparert/ gjenoppført.
Erstatningsgrunnlaget, jf pkt 6.1.1, er avgrensa til verdien av brukbare materialar i bygningen, tekne ned og lagt ferdig for sal/transport. Det skal gjerast frådrag for utgiftene ved riving.

6.2 Maskiner og lausøyre

6.2.1 Ved gjenskaffing eller reparasjon
Erstatninga vert rekna på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenskaffing til same - eller i hovudsak same - stand som umiddelbart før skaden skjedde, rekna etter prisane på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikkje verte sett høgare enn attskaffingsprisen før skaden, jfr pkt 6.8.1 fråtrekt verdien etter skaden, rekna etter same regel.
Det vert trekt frådrag for verdiauke ved forbetring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt vert erstatta med nytt. Ved vurdering vert det teke omsyn til forringing ved elde, bruk, nedsett bruksverdi, den tid tingen har vore i bruk og attståande brukstid.
Frådrag vert trekt for den del av verdiauken som overstig 40 % av tingen eller delen/komponenten sin verdi før skaden.

6.2.2 Utan gjenskaffing eller reparasjon
For ting som uavhengig av årsak ikkje vert reparert eller gjenskaffa innan tre år etter at skaden skjedde, vert erstatningsgrunnlaget rekna som i pkt 6.1.1, men avgrensa til reduksjonen i omsetningsverdien som følgje av skaden.

6.2 Varer
Erstatninga vert rekna på grunnlag av kostnadene til reparasjon til same, eller i hovudsak same, stand som før, rekna etter prisane på skadedagen.
Erstatningsgrunnlaget kan ikkje verte sett høgare enn verdien før skaden, rekna i samsvar med pkt. 6.8.2.
Ved totaltap vert erstatningsgrunnlaget sett til verdien før skaden.

6.4 Erstatningsutrekning avbrot
Avbrotstapet vert erstatta etter same forhold som ting, sjå pkt 6.8 om underforsikring.
Ved leasingavtale vert forsikringssummen lagt til dei kontraktbeløp som er nemnt i forsikringsbeviset, og attskaffingsprisen vert lagt til i alle kontraktbeløp.
Forsikringa skal berre gje erstatning etter reglane i forsikringsavtala for det tap som verkeleg er lidt.
Tapet skal snarast mogleg etter utløpet av ansvarstida eller tidlegare verte fastsett dersom partane vert einige om det.

1. Avbrotstapet vert sett til forskjellen mellom det resultat av drifta som ville ha vore oppnådd i ansvarstida utan skade - og resultatet av drifta i ansvarstida etter skaden.
Desse resultata vert rekna utan omsyn til inntekter og kostnader som ikkje har noko med sjølve drifta å gjere, som f.eks. danning eller oppløysing av reserver i behaldning og varekontrakt, inntekts- og formueskattar.
Sikra pliktar å medverke til at drifta i ansvarstida vert så god som mogleg, f.eks. ved utbetring, gjenskaffing, overflytting til anna lokale, mellombels omlegging eller innstilling av drifta.
Gjev selskapet bestemte tilvisingar, må desse fylgjast.
2. Ved utrekning av det resultat av drifta som ville ha vore oppnådd i ansvarstida utan skade, skal verksemda sitt resultat av drifta i tilsvarande tidsrom før skaden -minimum eit år – verte lagt til grunn (samanlikningstida).
Resultatet i samanlikningstida vert justert dersom
- konjunkturar, salshøve, prisar og produksjonsmetodar eller andre driftsforhold påviseleg ikkje er det same i ansvarstida som i samanlikningstida
- drifta i samanlikningstida heilt eller delvis har vorte avbrota.
- drifta i ansvarstida heilt eller delvis ville ha vorte avbrota av anna årsak enn skaden.

Ved utrekning av resultatet av drifta i ansvarstida etter skaden
- vert dei kostnader som er rettsleg nødvendige eller forretningsmessig vel grunna for verksemda si reduserte drift tekne med, og som ikkje kan innsparast - alt innan ansvarstida.
- her vert lønn, ferielønn, sosiale trygder og andre tariffesta ytingar til tilsette tekne med, men berre i den grad det er naudsynt å behalde dei under den vidare drift, og lønn m.v i oppseiingstida, i samsvar til paragraf 59 i Lov om arbeidarvern og arbeidsmiljø m.v, til dei andre tilsette som heller ikkje vert sysselsett med arbeid på annan måte.

Lønn m.v utover det som er nemnt i føre avsnitt, skal berre takast med dersom det er særskilt avtalt.

- tek ein med ekstraordinære kostnader som kjem til i det høve å avgrense tapet, f.eks. utgifter til provisoriske tiltak, forseringsutgifter ol. Er selskapets samtykke ikkje innhenta på førehand, vert slike kostnader berre rekna med i den grad dei påviseleg har minska tapet. Medfører slike kostnader nytte utover ansvarstida, tar ein berre med det beløp som forholdsvis fell på ansvarstida.
- vert inntekter i ansvarstida tekne med, her medrekna renteinntekter som skuldast skaden.
- tek ein ikkje med
- tingskadar
- auka finanskostnader eller aukande avskrivingar som ikkje skuldast skaden
- auka kapitalkostnader på grunn av investering ut over erstatning for ting
- dagsbøter, mulkter og anna erstatningsansvar.
- den del av avbrotstapet som er ei følgje av at drifta vert tatt opp att og vert hindra eller seinka på grunn av
- andre forbetringar, utvidingar eller endringar enn slike som skuldast påbod gjevne med heimel i lov eller offentleg forskrift for utbetring av skaden. Selskapet svarer ikkje for slikt tap ved påbod som styresmaktene hadde heimel til å gje sjølv om skaden ikkje var skjedd.
- reguleringsvedtak som er vedteke etter skaden.
- manglande arbeidskraft etter skaden.
- ufullstendig tingforsikring.
- manglande finansiering.

6.5. Utrekning av prisstigning og renter

Prisstigning vert rekna frå skadedagen til reparasjon eller gjenskaffing har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.
Prisstigning vert erstatta i same forhold som skaden elles og er avgrensa til 20 % av erstatninga for kvar skadd ting etter skadedagen sitt prisnivå.
Selskapet erstattar prisstigning berre dersom skaden er utbetra innan 3 år frå skadedagen for maskiner og lausøyre.
Erstatninga vert fastsett og forfell til betaling når skaden er utbetra.
I den samla erstatning for avbrotstap og prisstigning vert det gjort frådrag for opptente renter av erstatninga.

6.6 Skjønn

Fastsetting av erstatningsgrunnlag og verdiar, og spørsmål i samband med utrekning av avbrotstap, vert avgjort ved skjønn dersom den sikra eller Selskapet krev det.
Skjønnet kan ikkje med bindande verknad for partane ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjerande for selskapet sitt ansvar.
Reglane om skjønn i Generelle vilkår pkt 3 vert lagt til grunn.

6.7 Eigendel

Ved erstatningsutrekning vert det gjort frådrag med heimel i vilkår eller lov, før frådrag av eigendel.
I erstatningsoppgjeret for kvar sikra vert det trekt fylgjande eigendel når anna ikkje er bestemt eller særskilt avtala
- kr 6 000.
- ved brot- og hærverkskade på glas kr 3 000.
- ved naturskade etter lov om naturskadeforsikring, den eigendel som til ein kvar tid er fastsett av departementet.
- ved avbrot: Tap av dei første 48 timer (karenstid) av ansvarstida.

Har sikra fleire forsikra ting i selskapet som er råka ved ei og same hending, vert det trekt berre ein eigendel - den høgaste.

6.8 Aldersfrådrag

Aldersfrådrag vert gjeldande i staden for den avtalte eigendel når aldersfrådraget overstig denne.
På mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat som vert skada ved kortslutning eller anna elektrisk fenomen vert det trekt frådrag med 10 % av skaden for kvart heile år sidan tingen vart teken i bruk som ny, men ikkje meir enn 80 %.
Ved brotskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvassbehaldar/ -beredar eller -fyrkjele, vert det trekt frådrag på grunnlag av dei totale reparasjonskostnader med 5 % for kvart heile år utstyret er eldre enn 10 år.
Ved ulik alder på skadde deler legg ein den eldste delen sin alder til grunn for heile erstatningsutrekninga.
Aldersfrådrag skal gjerast i dei samla utgiftene.

6.9 Forsikringssummar

6.9.1 Fullverdi - bygning

Fullverdiforsikra bygning er forsikra for inntil kva det på skadedagen vil koste å gjenoppføre tilsvarande, eller i det vesentlege tilsvarande, bygning på skadestaden - gjenoppføringsprisen. Meirkostnader ved byggjemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, skal ikkje takast med.

Premiegrunnlaget vert fastsett av selskapet ved førehandstakst, og vert seinare regulert etter prisindeks for bygning eller ved ny takst.

Tilbygg eller anna forandring som innverkar på bygningen sin gjenoppføringspris, er omfatta av forsikringa og skal meldast til selskapet.

Er melding ikkje gitt, erstattast ein så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den vil vere utan skaden og slik den er med forandringa (underforsikring).
Omfattar forsikringa bygningar utan spesifikasjon i Forsikringsbeviset, gjeld tilsvarande regel for ikkje avmeld ny bygning.

6.9.2 Fast forsikringssum - bygning

Forsikringssum vert fastsett av forsikringstakar. Er forsikringssum lik gjenoppføringsprisen eller høgare, vert erstatta heile skaden. Er forsikringssum lågare enn gjenoppføringsprisen, vert erstatta ein så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssum og gjenoppføringsprisen (underforsikring).

6.9.3 Forsikringssum - maskiner og lausøyre

Forsikringssummen vert fastsett av forsikringstakar.
Forsikringssummen skal minst tilsvare det som det på skadedagen ville ha kosta å gjenskaffe tilsvarande eller i hovudsak tilsvarande ny ting, gjenkjøpsprisen.
Er forsikringssummen lågare enn gjenkjøpsprisen, vert ein så stor del av skaden erstatta som svarar til forholdet mellom forsikringssum og gjenkjøpsprisen (underforsikring).
Nyinnkjøp er omfatta av forsikringa og verdien av desse vert teke med ved vurdering av om det er skjedd ei underforsikring.
Når nyinnkjøp i avtaleperioden er forsikra gjennom vilkåra sitt pkt. 3 eller ved eigen sum for uspesifiserte nyinnkjøp, vert forsikringssummen auka med verdien av desse nyinnkjøp, høgast det forsikra beløp.

6.9.4 Forsikringssum - varer

Forsikringssummen vert fastsett av forsikringstakar og skal minst tilsvare verdien. Ved fastsetting av verdien vert det teke omsyn til sparte kostnader og renter, kontantrabatt, ukuranse og andre omstende som verkar inn på verdien. For varer som har redusert verdi på grunn av ukuranse og som vert selt til redusert pris, skal verdien reduserast i same forhold som reduksjon i salspris.

Varer som sikra sjølv ikkje har produsert og varer under produksjon, vert verdsett til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge delar etter dei prisane som var gjeldande ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden skjedde.
Ferdige varer av eigen produksjon vert verdsett til partiprisen, omsyn tatt til sikra sitt normale salgsmønster. For selte varer vert kontraktprisen brukt.
Det som er berga skal først og fremst sjåast på som selt.
Er forsikringssummen lågare enn verdien, vert ein så stor del av skaden erstatta som svarar til forholdet mellom forsikringssummen og verdien (underforsikring).

6.9.5 Førsterisiko
For postar med gitt sum i vilkåret og for postar i forsikringspolisa nemnt som førsterisiko, vert erstatningsgrunnlaget sett, før frådrag av eigendel, inntil dei nemnte summar. Underforsikringsreglane ovanfor gjeld ikkje.

6.10 Diverse reglar ved skade

6.10.1 Skademelding
Skade skal meldast til selskapet utan ugrunna opphald.
Selskapet kan krevje at skademeldinga skal innehalde sikra sitt fødselsnummer (11 siffer) eller føretaksnummer.
Følgjande skader skal meldast til politiet:
Brann, tjuveri, hærverk og ran.
Selskapet kan krevje at også andre skader vert meldt til politiet.

6.10.2 Meirverdiavgift/investeringsavgift
Meirverdi/investeringsavgift vert refundert etter dokumenterte kostnader som er tilkomne innan 5 år ved utbetring av skaden.

6.10.3 Forhold til panthavar, konkursbu, nye eigarar o.l.
Overfor panthavar, konkursbu, leasingselskap, utleigefirma o.l. er Selskapet sitt ansvar avgrensa til det lågaste av følgjande beløp:

- nedgangen i tingen sin omsetningsverdi som følgje av skaden
- vedkomande si økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavar betyr "tingen" i denne samanheng heile panteobjektet.
Desse reglane gjeld ikkje leasa fast eigedom.
Ved konkurs gjeld reglane ovanfor utan omsyn til om konkursen vart opna før eller etter at skaden skjedde.
Overfor andre og nye eigarar, etter at skaden skjedde, enn eigaren si/sin ektefelle, sambuar eller livsarving, vert selskapet sitt ansvar avgrensa som om gjenskaffing ikkje finn stad.

6.10.4 Oppgjersmåtar
Selskapet kan avgjere om skaden vert erstatta ved kontantoppgjer, reparasjon, gjenskaffing, eller at selskapet skaffar tilsvarande, eller i hovudsak tilsvarande, ting.
Ved kontantoppgjer kan erstatninga ikkje overstige det selskapet hadde måtta betale for reparasjon eller gjenskaffing.
Ved reparasjon eller gjenskaffing, har selskapet rett til å bestemme kva reparatør eller leverandør som skal verte brukt.

6.10.5 Eigedomsretten til skadde ting og til ting som kjem til rette
Sikra er pliktig til å behalde ein skadd ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen, men selskapet har rett til å overta skadde ting.
Kjem ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikra rett til å behalde tingen mot å betale erstatninga tilbake. Vil ikkje den sikra det, tilfell tingen selskapet.

6.10.6 Selskapet si overtaking av panterett
Er selskapet ansvarleg overfor panthavar, men ikkje overfor eigaren, trer selskapet inn i panthavar sin rett i den utstrekning selskapet betalar erstatning til panthavar.

6.11 Ansvarsavgrensingar som følgje av handlingar og forsøming frå sikra sine tilsette, endring av risiko og sikringskrav

6.11.1 Ansvarsavgrensingar som følgje av handlingar og forsømingar frå sikra sine tilsette m.v (identifikasjonsreglar)
Dersom den sikra sin rett til erstatning fell bort som følgje av den sikra sine handlingar eller forsømingar, gjeld dette også ved tilsvarande handling eller forsøming gjort av tilsette som har det overordna ansvar for den del av verksemda der forsøminga er gjort.
Den som ved handling forsømer å halde eller å sjå til at sikringskrava vert haldne, kan heilt eller delvis misse retten til erstatning. Retten fell også bort om forsøminga er gjort av andre personar som gjer arbeid av leiande art og av andre som har ei særleg sjølvstendig stilling innan verksemda, samt arbeidsleiarar, medrekna formenn o.l.
Ved forsøming av å halde sikringskrava som gjeld tjuveri og hærverk, kan rett til erstatning også falle bort ved forsøming gjort av den som har fått utlevert nyklar eller har ansvaret for låsing der tingen er oppbevart.
For medforsikra tredjeperson får reglane om bortfall av erstatning ved forsøming av ikkje å halde sikringskrava tilsvarande bruk. Dette gjeld ikkje tredjepersonar medforsikra etter FAL 7-1, 2. ledd.

6.10.2 Ansvarsavgrensingar ved endring av risiko
Sikringstiltak nemnt i forsikringspolisen skal vere gjennomført og haldne vedlike. Dersom det har skjedd ei endring som skulle ha ført til høgare premie, kan erstatninga høvesvis bli sett ned.

6.11.3 Ansvarsavgrensingar ved brot på sikringskrav
Forsikringa er overteken på grunnlag av at dei fastsette sikringskrava til ei kvar tid vert haldne. Har den sikra forsømt å halde sikringskrava, eller å sjå til at dei vart haldne, kan retten til erstatning heilt eller delvis falle bort. (FAL § 4-8)

7. Naturskade
Selskapet dekkjer skade på brannforsikra ting i Noreg, med direkte årsak i naturulukker som skred, storm, flaum, stormflod, jordskjelv eller vulkanutbrot. Jf. lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989, nr. 70.
Sjå eige vilkår som gjeld for denne dekninga.
Skade med direkte årsak i skred, storm, flaum, stormflod, jordskjelv og vulkanutbrot. Jf. Lov om naturskade forsikring.
Sikringsføresegner, sjå punkt 5
Ved naturskader etter lov om naturskadeforsikring, den eigendel som til ei kvar tid er fastsett av departementet.

8. Meirutgifter ved skadeutbetring pga påbod

8.1 Meirutgifter ved utbetring eller gjenoppføring vert sett til skilnaden mellom gjenoppføringsprisen for ein bygning tilsvarande den forsikra med same storleik og etasjetal, men utført i samsvar med påboda, og gjenoppføringsprisen for den forsikra bygningen.
Meirutgifter ved byggjemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggjeskikk, skal ikkje takast med.

8. 2. Meirutgifter ved grunnundersøkingar og fundamentering vert rekna som for ein bygning tilsvarande den forsikra, utført i samsvar med påboda.
Ved fastsetjing av meirutgiftene skal ikkje takast med:

- meirutgifter til utgraving eller utsprenging av kjellar.
- meirutgifter som skuldast at bygning vert gjenoppført større enn den skadde.
- tap av nytteareal, som fylgje av påbod, i forhold til den skada bygning.

Utbetring/gjenoppføring må vere avslutta innan 5 år etter skadedagen, og erstatninga forfell først til betaling når skaden er utbetra.

9 Ansvarsforsikring

9.1 Kva ansvarsforsikringa omfattar

9.1.1 Forsikringa omfattar sikra sitt rettslege erstatningsansvar for skade, jf pkt 9.1.2, som er påført under utøving som eigar av den forsikra eigedomen.

9.1.2 Med skade meiner ein personskade eller tingskade:

a Personskade har skjedd når ein person vert skada, eller vert påført sjukdom eller døyr.

b Tingskade har skjedd når lausøyre (her under dyr) eller fast eigedom vert skada eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagra informasjon vert forvanska eller går tapt på anna måte.
Økonomisk tap påført tredjemann som fylgje av ein skade det er dekning for vert rekna som del av denne, også når denne skaden ikkje overstig eigendelen.

9.1.3 Skaden må vere konstatert av sikra/ skadelidne i løpet av forsikringstida.
Skaden blir å belaste den forsikring som var gjeldande då skaden først vart oppdaga.
Alle skadar som skuldast same hending, vert rekna som eitt skadetilfelle, og vert lagt til det tidspunkt første skade vart oppdaga.

9.2 Kva ansvarsforsikringa ikkje omfattar
Dersom ikkje anna er avtala, omfattar forsikringa ikkje ansvar

9.2.1 som sikra har teke på seg å bere og som går utover det som fylgjer av alminnelege rettsreglar, det vil seie eit kvart ansvar som åleine er tufta på garanti, kontrakt, løfte, tilsegn eller annan avtale inngått før eller etter at skaden er oppdaga.

9.2.2 For skade på ting, (jf pkt E.1.2.b) som sikra har til leige, lån, bruk og oppbevaring.

9.2.3 for forureining av luft, vatn eller grunn, eller skade som fylgjer av dette. Som forureining vert også rekna støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling.
Forsikringa omfattar likevel skadar der årsaka til forureininga er brå og uventa, jf. krava om forholdstiltak i pkt E.3.1 ”Tank for oppbevaring av brannfarleg væske og andre kjemikaliar - sikringskrav”.
Ved dekningsmessig forureiningsskade omfattar forsikringa også utgifter til opprydding pålagt av offentleg styresmakt. Opprydding på eigen eigedom, eigedom eigd av mor /dotterselskap, eller eigedom som sikra driv eller disponere, vert ikkje dekt.

9.2.4 For personskade i samband med bruk, behandling eller sanering av bygning eller ting som inneheld asbest.

9.2.5 For personskade som råkar sikra sine tilsette når skaden har årsak i arbeidsforholdet

9.2.6 For tingskade oppstått ved gravings-, spuntings-, sprengings-, pelings-, piggings- og rivingsarbeid, ras eller jordforskyving. Som sprenging regnast også bruk av ekspanderande masse.

9.2.7 Som byggherre, her under også for om og påbygging av forsikra bygning.

9.2.8 Som eigar, førar eller brukar av motorkjøretøy (her under truck og arbeidsmaskin med eige framdriftsmaskineri), luftfartøy, seglbåt eller motordrive fartøy.

9.2.9 For ærekrenkingar eller oppreisning, her under etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, paragrafane 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (her under ”Punitive Damages” eller ”Exemplary Damages”).

9.2.10 For skade på ting ved sopp og råte eller på grunn av langsam inntrenging av fukt.

9.4 Forsikringssum
Dersom ikkje anna er avtalt, er forsikringssum avgrensa til kr 10.000.000 ved kvart skadetilfelle.
Ved skade som skjer i dei nordiske land, dekkjer ein sakskostnader i tillegg til forsikringssum.
Ved skade som skjer utanfor dei nordiske land er selskapets samla utbetaling, inklusive sakskostnader og redningskostnader, avgrensa til forsikringssum.

9.5 Eigendel
Dersom ikkje anna er avtala, er sikra sin eigendel kr 10000 ved kvart skadetilfelle.

9.6 Sikra sine plikter ved skadetilfelle
Skade som ein kan vente fører til erstatningskrav, skal meldast til selskapet utan ugrunna opphald.
Når erstatningskrav er reist mot sikra, pliktar sikra:

- omgåande å gi selskapet alle opplysningar som har noko å seie for saka si handsaming
- på eigen kostnad å utføre dei undersøkingar og utgreiingar selskapet finn turvande, samt å møte ved forhandling eller rettegang.

Dersom sikra utan selskapets samtykkje innrømmar erstatningsplikt eller forhandlar om erstatningskrav, er dette ikkje bindande for selskapet.

9.7 Behandling av erstatningskrav.

9.7.1 Når erstatningskrav som er omfatta av forsikringa overstig den avtala eigendel, ligg det til selskapet å:

- utrede om erstatningsansvar føreligg
- forhandle med kravstillaren
- om nødvendig å prosedere saka for domstolane.

9.7.2 Selskapet betaler sine eigne kostnader ved avgjering av erstatningsspørsmålet, sjølv om forsikringssum vert overskriden. Eventuelle kostnader til ekstern advokat eller annan sakkyndig bistand valt eller godkjent av selskapet, vert betalt av selskapet i den utstrekning summen av kostnadene og eventuelle erstatningsutbetalingar overstig eigendelen (sjå pkt. E.4 ved skade utanfor dei nordiske land).

Dersom erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels er omfatta av forsikringa og dels fell utanfor, deler ein kostnadene etter partane sine økonomiske interesser i saka.
Er selskapet villig til å forlike saka eller stille forsikringssum til disposisjon, svarar ein ikkje for kostnader som seinare kjem til.
Selskapet betaler den delen av erstatninga som overstig eigendelen. Selskapet har rett til å betale ei kvar erstatning direkte til skadelidne.

9.8 Regress
Har sikra ikkje halde 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet (jf FAL par 8-5, 1. ledd), har selskapet rett til regress mot sikra i dei tilfelle der selskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidne.